

Preek over Maria Magdalena,

Lukas 8:1-3, Marcus 15: 40-41, 47, Marcus 16: 1-7

Gemeente van onze Here Jezus Christus,

Ik denk dat het in de beginjaren 70 is geweest dat er in de christelijke wereld nogal wat ophef ontstond over de rockopera Jesus Christ Superstar. Kon dat wel, Jezus afbeelden op deze manier? En klopt het verhaal wel zoals het wordt neergezet? Hoe dan ook, die muziek en die film van deze opera werden zo populair dat er in 2005 nog een musical is uitgekomen onder dezelfde titel. Hoewel mijn omgeving niet bepaald positief reageerde op deze film ben ik, eigenwijze puber die ik was, toch gaan kijken in de bioscoop. En later heb ik ook de LP aangeschaft met de muziek. En in mijn naïviteit had ik niet in de gaten dat er toch een aantal dingen niet helemaal in de haak waren. In de film was niet Jezus de hoofdrolspeler, maar Judas. Judas was het slachtoffer van de situatie. Hij kon het allemaal ook niet helpen dat Zijn meester zich totaal anders gedroeg dan zou moeten. Jezus zelf daarentegen, werd neergezet als een overspannen man, die de drukte van al die mensen die een beroep op Hem deden, nauwelijks kon verdragen. Het trieste van de film is dat het eindigt bij de kruisdood van Jezus. Een triest eind. In de film zie je de spelers een voor een afdruppen. Einde verhaal. Op deze manier is er niets goeds aan Goede Vrijdag. Met de dood van het idool komt er ook een eind aan zijn beweging. Alsof er geen Pasen volgt op Goede Vrijdag. Een van de bekendste liedjes uit deze film was het liedje *'I don't know how to love him'*. Eerlijk is eerlijk, een prachtige meeslepende melodie, wat tijden later nog in je hoofd kan zitten. Het liedje werd gezongen door Maria Magdalena. Maria zingt in dit liedje de volgende regel: *I have had so many men before, He's just one more.* (Ik heb al zo veel mannen gehad, Hij is gewoon de volgende). Dit liedje suggereert dat Maria Magdalena een prostituee was die al heel wat mannen had versleten en nu een liefdesverhouding had met Jezus. Dit is een hardnekkig verzinsel die we in allerlei legendes en boeken tegenkomen. In de bestseller de Da Vinci Code wordt bijvoorbeeld verondersteld dat Maria Magdalena met Jezus getrouwd zou zijn geweest. In de kerkgeschiedenis is vaker beweerd dat Maria Magdalena dezelfde vrouw zou zijn, als de zondares die Jezus de voeten heeft gezalfd. In werkelijkheid geeft de bijbel daar geen enkele aanwijzing voor. Willen we weten wie Maria Magdalena werkelijk was, dan zullen we ons moeten richten op wat de bijbel over haar zegt en niet op allerlei legendes en verzinsels.

We hebben net een aantal Bijbelgedeelten gelezen waar haar naam voorkwam. Laten we die gedeelten maar eens bekijken. In Lukas 8 vs. 2,3 lezen we dat Jezus rond trok en overal het goed nieuws verkondigde. Zijn 12 discipelen vergezelden Hem en ook enkele vrouwen. Deze vrouwen zorgden vanuit eigen middelen voor het gezelschap. We mogen aannemen dat in ieder geval één van hen, Johanna, de vrouw van Chusas, de rentmeester van Herodes, een zeer vermogende vrouw is geweest. Eén van deze vrouwen was Maria Magdalena, of zo als ze ook wel werd genoemd Maria uit Magdala, een stadje gelegen op de westelijke oever van het meer van Galilea. Van Maria wordt vermeld dat er bij haar zeven boze geesten waren uitgedreven. Naar alle waarschijnlijkheid is Maria door Jezus genezen en vanaf dat moment is zij een volgeling van Hem geworden. Bezetenheid was iets wat in de tijd van Jezus veel voorkwam. Het lijkt erop dat de verschijning van het allerbeste, Jezus zelf, ook manifestaties van het aller-slechtste, de satan en zijn rijk, met zich mee brengt. In de evangeliën zien we vaker dat Jezus te maken krijgt met mensen die in de ban zijn van boze geesten. Deze geesten kunnen hun slachtoffers psychisch of en lichamelijk schade aanbrengen, zoals doofstomheid, blindheid, epileptische aanvallen, ongewone kracht en agressiviteit. Voor Jezus en zijn tijdgenoten was het bestaan van boze geesten geen vraag. Men had er geregeld mee te maken. Het is ook opvallend dat de boze geesten heel goed wisten wie Jezus was. (zie bijv. Marc. 1:34) Veel westerse, rationeel ingestelde gelovigen weten zich niet zo goed raad met deze bezetenheid. De neiging bestaat om alle bezetenheid medisch of psychisch uit te leggen. Dit is niet terecht. Bezetenheid bestaat, ook vandaag. De ontkenning ervan is net zo onverstandig als het andere uiterste, alles geestelijk uitleggen. Alsof epilepsie en depressies altijd het gevolg zijn van invloed van boze geesten. Op dit terrein zijn grote brokken gemaakt. Men heeft geprobeerd boze geesten uit te drijven waar absoluut geen sprake van bezetenheid was. Wijsheid en onderscheidingsvermogen zijn ontzettend belangrijk.

Hoe dan ook, Maria is bevrijd door Jezus, en vanaf dat moment is ze Jezus gaan volgen en dienen. Blijkbaar heeft haar ontmoeting met Jezus een blijvende verandering teweeg gebracht. Hoe ingrijpend die verandering is geweest, blijkt wel uit het feit dat ze Jezus is gaan volgen en dienen met haar bezit. Maria beschouwde haar bezit niet langer als iets van haarzelf, maar stelde het beschikbaar voor de Here Jezus en zijn werk. Het feit dat Jezus zich door vrouwen liet verzorgen, was

overigens voor een joodse leraar zeer ongebruikelijk, ja zelfs aanstootgevend. Vrouwen werden als minderwaardig beschouwd en in het sociale en maatschappelijke leven ook zo behandeld. Jezus breekt hier dwars door heen, door vrouwen toe te staan in een nauwe relatie met Hem om te gaan.

Nu was die naam Maria (Gr.), of Mirjam (Hebr.) een veel voorkomende naam in de tijd dat Jezus op aarde leefde. Jezus' moeder was natuurlijk de bekendste. Zij wordt in de RK traditie nog altijd vereerd. Maar ook onder de vrouwen die Jezus volgden kwam deze naam meerdere keren voor. Dat heeft in de uitleg ook wel voor verwarring gezorgd. Want behalve Maria Magdalena, worden er in het Evangelie nog een aantal Maria's genoemd. Maria, de zuster van Martha en Lazarus. Ook van deze Maria wordt verteld dat zij de voeten van Jezus heeft gezalfd. Toen de discipelen mopperden over deze verkwisting nam Jezus het voor haar op. (Joh.12) Omdat sommigen geloven dat Maria van Magdala de zondares is, die Jezus' voeten zalfde, worden om het ingewikkeld te maken de beide zalvingen en de beide Maria's door elkaar gehutseld. Maar voor alle duidelijkheid: Jezus heeft twee keer mee gemaakt dat zijn voeten gezalfd zijn. Eén keer door een zondares, wiens naam we niet weten, in het huis van Simon de Farizeeër en één keer door Maria, de zus van Martha en Lazarus, in hun huis in Bethanië. Er wordt nog een Maria genoemd onder Jezus' volgelingen en dat is Maria de moeder van Jakobus en Jozef. Naar alle waarschijnlijkheid is zij dezelfde als Maria van Klopas. Haar man zou dan Klopas heten en haar zonen Jakobus en Jozef. Verder komen we ook nog een Maria, de moeder van Johannes Marcus de schrijver van het Marcus evangelie, tegen, die haar huis openstelde voor de gemeente van Jeruzalem. Dit is het huis waar Petrus na zijn bevrijding uit de gevangenis naar toe vluchtte.

We lezen dus over Maria Magdalena dat zij Jezus volgde en diende, maar dan komen we haar pas weer tegen bij de kruisiging en de begrafenis van Jezus. Zij maakt deel uit van een groep vrouwen die Hem in Galilea gediend hadden en nu uit de verte toezien hoe de Here Jezus gekruisigd wordt. Ook vertelt Marcus ons dat de beide Maria's Jozef van Arimatea zijn gevolgd om te kijken waar Jezus begraven werd. Het zijn ook deze vrouwen die op de ochtend na de sabbat ontdekten dat het graf leeg was. Het Johannes Evangelie vertelt ons dat Maria Magdalena de eerste vrouw was die de opgestane Here Jezus ontmoette. Ze meende eerst dat Jezus de tuinman was, maar toen Jezus haar naam zei klampte ze zich aan Hem vast en zei

Rabboeni, wat meester betekent. Jezus gaf haar de opdracht om aan de discipelen te gaan vertellen dat Jezus was opgestaan en zou opstijgen naar Zijn Vader in de hemel.

Bij Jezus' geboorte koos God er voor om herders als getuige aan te kiezen. Een herder werd in die tijd als een verachtelijk beroep beschouwd, en net als rovers en bandieten mochten zij niet eens getuigen in een rechtszaak, omdat zij als onbetrouwbaar werden gezien. Nu bij de opstanding koos Jezus er voor om de boodschap van Zijn overwinning over de dood te laten verkondigen door een vrouw. Ook vrouwen werden aan het begin van onze jaartelling in de oosterse wereld niet voor vol aangezien. Ook zij mochten niet getuigen in de rechtbank. In het Joodse morgengebed werd God gedankt dat Hij de bidder niet geschapen had als een heiden, een slaaf of een vrouw. Hoe we ook denken over het functioneren van vrouwen in de christelijke gemeente, feit is dat Jezus radicaal afstand nam van de heersende tijdgeest en vrouwen een volwaardige plaats bood onder zijn volgelingen. Persoonlijk vind ik dit al een bewijs voor de betrouwbaarheid van het Evangelie. De getuigen van de geboorte en de opstanding komen uit uitverwachte hoek. Wie kiest er nou een vrouw als getuige, een ex-bezetene nog wel, een instabiele vrouw. Ze zal ze wel weer hebben zien vliegen.

Ik denk dat we nu alle Bijbelgedeelten waar Maria Magdalena voorkwam hebben besproken. Op grond van de bijbel is er niet meer over haar te vertellen. Wat er verder over haar verteld wordt in latere geschriften heeft geen bewijsgrond. Toch staat deze vrouw niet voor niks in de bijbel. Ook wie zij is en wat zij doet is voor ons een les. We hebben in de eerste plaats over haar gelezen dat haar bevrijding van de boze geesten zo'n verandering teweeg bracht dat ze Jezus ging volgen en dienen. Nu zullen de meeste mensen hier in de kerk niet zo spectaculair bevrijd zijn als Maria, maar toch. Hoe is dat bij ons? Net zo als Maria door Jezus is bevrijd uit de macht van het kwaad is dat toch ook bij ons gebeurd. De apostel Petrus schrijft later dat de christelijke gemeente geroepen is om de grote daden te verkondigen van Hem die ons uit de duisternis heeft geroepen naar Zijn wonderbaar licht. (1 Petr.2:9) Dat was de reden van Jezus' komst naar de wereld. Hij kwam om wat verloren was te bevrijden. We waren misschien niet in de ban van boze geesten, zoals Maria was, maar we waren wel verloren, in het duister, van God gescheiden. Toen Jezus stierf aan het kruis op Goede Vrijdag en toen Jezus opstond uit de dood op Pasen,

zegevierde Hij over de machten van het kwaad. Hij overbrugde de enorme kloof tussen God en mens en bracht herstel in de relatie met God. Wie zijn vertrouwen stelt op die overwinning mag bevrijding ervaren. Die bevrijding wordt in de bijbel omschreven als een nieuwe geboorte of als een afsterven van je oude zondige mens en een opstanding in een nieuw leven. Dat is nu wat Maria ook is overkomen en dat beseft ze maar al te goed. En wij, als wij naar dat kruis kijken en als wij naar dat lege graf kijken, realiseren we ons dan nog wel dat dit de prijs was die betaald werd voor onze bevrijding. Dat dit nodig was om ons uit die modderpoel van dood en zonde te redden. En realiseren we ons dan ook dat Jezus er vrijwillig voor koos, uit liefde, om die weg van vernedering te gaan. God wist wat ze met Hem gingen uitspoken. Hij kwam in Zijn eigen wereld om zelf kapot te gaan aan die wereld. Hij liet zich martelen en Hij hing naakt te kijk voor jou en mij.

Die bevrijding van Maria bewerkte dat ze Jezus ging dienen met haar geld en goed. Dat is de tweede les voor ons. Wij zingen dat ook wel in de kerk: *'Neem mijn zilver en mijn goud, dat ik niets daarvan behoud'*. Meneu we dat. Hoe kijken we naar ons bezit. Hebben we dat van God in bruikleen gekregen om Hem te dienen, of zien we het als òns geld. Dienen we God met ons bezit, of met de kruimels van ons bezit. Ik hoor nog wel eens van die discussies of het geven van tienden ook nog voor ons geldt. (Het liefste niet natuurlijk) Dan worden er vragen gesteld als: moeten we 10 procent geven van ons bruto loon of van ons netto loon. M.a.w. mag het ook een beetje minder. De gedachte hier achter is al fout. 10 Procent voor God en 90 procent voor mij. Alles is van God en ook voor die 90 procent geldt dat we aan God verantwoording verschuldigd zijn hoe we er mee om gaan. God geeft ons geld en goed om te gebruiken tot Zijn eer. Om goed te doen. Misschien is het wel eens goed om op die manier naar je huis of je auto te kijken. Zo makkelijk wordt ons huis een tempeltje tot onze eer in plaats van een huis waar God geëerd wordt. Zo makkelijk wordt onze auto een gouden kalf in plaats van een vervoermiddel die we mogen inzetten tot eer van God en voor het welzijn van onze naaste. Dat is de spiegel die Maria Magdalena ons voorhoudt vandaag.

De derde les van Maria is dat zij door Jezus werd ingeschakeld om te gaan vertellen van de opgestane Heer. Nu vinden we onszelf misschien niet de meest geschikte persoon om te gaan getuigen. We kunnen altijd wel iemand anders bedenken die in onze ogen meer geschikt is. Iemand die meer weet, meer gestudeerd heeft,

makkelijker praat, makkelijker contact legt, of wat voor reden dan ook. Maar vergis je niet. We hebben net gezien dat Jezus menselijkerwijs onlogische keuzes maakt. Wij zouden geen herders of vrouwen hebben uitgekozen. We zien in de bijbel heel vaak dat mensen zich zelf niet geschikt vinden om over God te vertellen. Jeremia vond zichzelf te jong, Gideon ook, Mozes vond dat hij niet goed genoeg kon spreken, Jesaja vond zich te zondig, en Jona durfde zelfs weg te lopen voor zijn roeping. Maar nergens zegt God bij al dat gesputter: 'oh ja, je hebt gelijk, Ik moet een ander hebben!' Tegen Jeremia zegt God: 'zeg niet, ik ben te jong!' God kiest er voor om het anders te doen dan wij denken. Wat in de wereld niet in tel is, kiest Hij uit. Als je jezelf niet geschikt acht om te getuigen dan sta je aan de goede kant. En natuurlijk zullen we dan meemaken dat mensen ons niet geloven. Dat had Maria ook. Toen Maria bij de discipelen kwam vertellen over haar ontmoeting met de opgestane Heer, werd dat als vrouwenpraat van de hand gewezen. En zo is het de apostelen later ook vergaan. Toen de apostel Paulus op de Areopagus in Athene sprak over de opstanding uit de dood werd hij door de meeste toehoorders bespot. Sommigen zeiden uit beleefdheid dat ze er nog wel eens over door wilden praten. Slechts enkelen sloten zich bij hem aan. Vandaag is dat niet anders. Velen beschouwen in ons land de Blijde Boodschap als een sprookje. Een enkeling wil er nog wel eens met je over van gedachten wisselen. Maar gelukkig zijn er ook vandaag nog mensen die zich bij ons willen aansluiten. En daar is het God om te doen. Hij wil redding van mensen. Hij verlangt er naar dat alle mensen tot de erkenning komen dat Jezus de gekruisigde en de opgestane Heer is. En bij het bereiken van deze mensen schakelt Hij zijn volgelingen in.

Tijdens zijn leven op aarde waren er mensen die Jezus dienden. Mensen die eerst door Jezus bevrijd waren. Wij willen ons bij hen aansluiten en net als Maria zeggen: *Rabboeni, Meester!* Dank U voor de verlossing die u bracht! Wij willen beschikbaar zijn met ons geld en onze goederen om U te dienen. En we willen vertellen aan wie het maar horen wil, hoe geweldig groot U bent. Want U hebt overwonnen en daarom bent U het waard alle lof en eer te ontvangen. Zullen we daar maar van harte Amen op zeggen?

Amen

Februari 2008
G.P. Hartkamp
Wapenveld